

ชารินทร์ ตรีวิทย์ : การพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาตามแนวคิด การศึกษาผ่านบทเรียน. (DEVELOPMENT OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS' INSTRUCTIONAL CAPACITY THROUGH LESSON STUDY APPROACH) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ทีศนา แซ่มณี, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ASSOC. PROF. VIVIENNE COLLINSON, Ph.D. 477 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนที่เหมาะสมกับบริบท การทำงานของครูไทย และเพื่อศึกษาผลการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวคิด การศึกษาผ่านบทเรียน การวิจัยปฏิบัติการเชิงปฏิบัติจริง (practical action research) ครั้งนี้มีผู้ร่วมวิจัยเป็นครู ประถมศึกษา จำนวน 19 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 2 แห่ง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากการดำเนินงาน ตามกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนของครูผู้ร่วมวิจัยซึ่งได้แบ่งออกเป็นกลุ่มศึกษาผ่านบทเรียน 5 กลุ่มย่อย ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มละ 3-6 คน และดำเนินการศึกษาผ่านบทเรียนในระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2550 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) กระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียนเป็นกระบวนการ ทำงานในการพัฒนาวิชาชีพของครูในบริบทการทำงานจริงของตนผ่านการทำงานกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลัง อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาการคิดและการเรียนรู้ของ นักเรียน กระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนมีขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นที่มีลักษณะเป็นวงจร ได้แก่ (1) การกำหนด เป้าหมายการศึกษาผ่านบทเรียน (2) การวางแผนบทเรียน (3) การสอนและการสังเกตในชั้นเรียน (4) การสืบสอบผลภาระปฏิบัติงาน (5) การปรับปรุงแก้ไขบทเรียน และ (6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้ ในการดำเนินงานตามกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียน ครูสามารถปรับขั้นตอนการดำเนินงานให้สอดคล้องและ เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของตนได้โดยยังคงรักษารูปแบบสำคัญของกระบวนการไว้ องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ (1) การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง (2) การกำหนดประเด็นการศึกษาผ่านบทเรียน ที่มาจากสภาพปัญหาด้านการคิดหรือการเรียนรู้ในการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน (3) การสังเกตพฤติกรรมที่ แสดงถึงการเรียนรู้และการคิดของนักเรียนโดยตรงในชั้นเรียน (4) การให้ผลสะท้อนและการอภิปรายผล การปฏิบัติงาน (5) การดำเนินการในระยะยาวและขับเคลื่อนกระบวนการให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานจริง โดยครู และ (6) การมีส่วนร่วมของผู้รู้

2) การดำเนินงานตามกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนสามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียน การสอนของครูได้ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ด้านทักษะการคิดใน การจัดการเรียนการสอน และด้านความสามารถในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยครูผู้ร่วมวิจัยมีการพัฒนา สมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด และครู ผู้ร่วมวิจัยประมาณร้อยละ 50 มีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนตัวบ่งชี้ ทั้งหมด 11 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้ ครูผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 3 ตัวบ่งชี้ โดยมีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 1 ตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน

4684612627 : MAJOR CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEY WORD: INSTRUCTIONAL CAPACITY/ TEACHER COMPETENCY/ PROFESSIONAL DEVELOPMENT/ TEACHER TRAINING/ LESSON STUDY

CHARINEE TRIWARANYU : DEVELOPMENT OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS' INSTRUCTIONAL CAPACITY THROUGH LESSON STUDY APPROACH. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. TISANA KHEMMANI, Ph.D., THESIS COADVISOR : ASSOC. PROF. VIVIENNE COLLINSON, Ph.D., 477 pp.

The purposes of this study were to develop a lesson study process appropriate for Thai teachers' context and to study the effects of lesson study on teachers' instructional capacity. This practical action research study involved 19 participants teaching in two elementary schools in Bangkok. The researcher had studied data obtained from the implementation of the lesson study process by participating teachers, who were divided into five lesson study groups of three to six members each, according to their subject-matter expertise. The teachers had implemented lesson study for the one year from October 2006 to October 2007. The research results were as follows:

1) The lesson study process, developed from the lesson study approach, is a process in which teacher groups direct their professional learning in actual context to achieve instructional improvement focused on student thinking and learning. Each group works collaboratively, continuously, and systematically through a cyclical lesson study process that involves six concrete *steps*: (1) identifying a lesson study theme or goal, (2) planning the lesson, (3) teaching and observing the lesson in class, (4) debriefing, (5) revising the lesson, and (6) sharing results. The teachers can modify the steps to fit their reality and context but keep intact a balance of six essential *elements* of lesson study process: (1) teachers work together collaboratively, (2) the lesson study theme focuses on real instructional issues related to students' thinking or learning in actual classrooms, (3) teachers directly observe students' thinking and learning in the classroom, (4) the process includes reflection and discussion, (5) the process is long-term, teacher-driven, and classroom- or school-based, and (6) the process includes participation by knowledgeable others about the selected theme.

2) In implementing the lesson study process, it was found that the participants had improved their instructional capacity in each of three aspects: knowledge and understanding of instruction, reflective thinking skills for instruction, and collaborative work ability. Their greatest improvement was in knowledge and understanding; about 50% of the participants improved their instructional capacity on more than half of all the 11 indicators. Every participant improved their instructional capacity on at least three indicators, and on at least one indicator in each of the three aspects.